

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och 20 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och 20 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (RP 9/2020 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Erja Werdi, miljöministeriet
- forskare Turo Hjerppe, Finlands miljöcentral
- specialsakkunnig Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen och lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ändras. Tidsfristen för uppnående av miljömålen ska kunna förlängas i förvaltningsplanen om förbättringen är övermäktig på grund av naturförhållandena. Lagen får bestämmelser om den myndighetens rättigheter avseende insamlingen av miljöinformation som sköter uppgifter inom vattenvård och havsvård, om förfarandet i anslutning till detta och om omständigheter som hänför sig till överföringen av uppgifter. Bestämmelserna om delgivning av handlingar och hörande som gäller planeringen av havsvården ändras till följd av ändringar i förvaltningslagen. I lagen föreslås också ett bemyndigande för statsrådet att utfärda närmare bestämmelser om samarbetet vid beredningen av förvaltningsplanen. I lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning föreslås en teknisk korrigering i en paragraf.

Lagarna avses träda i kraft den 1 april 2020.

Betänkande MiUB 3/2020 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Syftet med propositionen är att göra vissa tekniska ändringar i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen. Genom ändringarna preciseras regleringen i förhållande till kraven i 80 § i grundlagen, och vidare får lagen bestämmelser den hittills saknat, dvs. bestämmelser om befogenheter och förfaranden i anslutning till insamling av miljöinformation. Dessutom föreslås ändringar som gör regleringen enhetlig med de senaste ändringarna i förvaltningslagen och med ramdirektivet för vatten.

Sammantaget anser miljöutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Det tillstyrker lagförslagen, men med vissa ändringar och följande anmärkningar.

Utskottet konstaterar att målet för vattenvården i hela EU är att uppnå åtminstone god status i yt- och grundvattnen. I förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen presenteras information om vattnens tillstånd och de faktorer som påverkar dem samt om behövliga åtgärder för att uppnå och upprätthålla god vattenstatus. Uppgifterna förutsätter systematisk insamling av miljöinformation. Detta har gjorts planmässigt redan länge, men utan exakta bestämmelser i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen. Enligt propositionen ska det till lagen fogas bestämmelser bl.a. om befogenheterna att samla in miljöinformation, om förfaranden för att trygga ställningen för områdets ägare och innehavare samt om avtal om uppgiften med någon annan än en myndighet.

Utskottet anser att regleringen behövs och anser att den skapar klarhet i rättsläget. Enligt 28 a § 1 mom. i lagförslag 1 får myndigheter samt de tjänstemän som myndigheten förordnat och de som biträder tjänstemännen för insamling av miljöinformation röra sig på annans mark- och vattenområde och där utföra kontroller och undersökningar, placera ut mät- och observationsanordningar, utföra mätningar och ta prover samt ta upp ljud och bild. Enligt paragrafens 3 mom. ska den som sköter en sådan uppgift vid behov på förhand underrätta områdets ägare eller innehavare om insamlingen av miljöinformation. Om åtgärden gäller ett gårdsområde eller något annat område som tagits i särskilt bruk, ska det avtalas med områdets ägare eller innehavare om att uppgiften utförs.

I motiveringen till propositionen redogörs det inte för några situationer där markägaren på förhand ska underrättas om uppgiften. Utskottet betonar utifrån erhållen utredning att insamlingen av miljöinformation till största delen är småskalig verksamhet som inte medför olägenhet och som huvudsakligen gäller områden där det är fritt att röra sig med stöd av allemansrätten eller den allmänna rätten att nyttja sjöar och vattendrag enligt vattenlagen. Således är det sällsynt att ägaren eller innehavaren av området ska underrättas eller att det ska avtalas om insamling av miljöinformation. Utskottet anser att de former av verksamhet som omfattas av anmälningsskyldigheten enligt den föreslagna lagen är till exempel installation av permanent mätutrustning eller användning av en båtlandningsplats eller brygga utanför gårdsområdet. På förflyttning i terräng med motorfordon tillämpas dock 4 § i terrängtrafiklagen (1710/1995).

Utskottet betonar att anmälan om verksamhet vid behov främjar en lyckad insamling av miljöinformation och upprätthållandet av goda relationer med lokalbefolkningen och markägarna och därmed öppenheten och tillgången till information. Anmälningssättet kan variera beroende på

Betänkande MiUB 3/2020 rd

verksamhetens omfattning och art, och anmälan kan göras exempelvis genom offentlig delgivning enligt förvaltningslagen i en dagstidning med allmän spridning inom området.

Utskottet konstaterar att de vidtagna åtgärderna när de är som mest omfattande kan vara till exempel borringar eller lodning med markradar. De olägenheter som borring orsakar är små: det blir ett litet hål i marken och, om ett observationsrör installeras, kan det i terrängen finnas ett synligt skyddsrör av metall som är cirka en meter högt. Dessutom kan det finnas små spår i terrängen av bormaskinen. Lodning med markradar lämnar inga spår i terrängen, men radarn dras vanligen antingen med bil eller fyrhjuling. Informationen ska samlas in så att onödiga skador och olägenheter undviks, och mer än ringa skada eller olägenhet ska ersättas (28 a § 2 mom.).

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

14 §. Samarbete vid beredningen av förvaltningsplanen. Utskottet föreslår en teknisk justering av bemyndigandet att utfärda förordning i det föreslagna nya 14 § 4 mom. Eftersom det inte föreskrivs något om samarbetsgruppens och styrgruppens mandatperioder i lagen, ger bemyndigandet att utfärda förordning en möjlighet till detta och dessutom ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om deras uppgifter och om samarbetsgruppens sammansättning och organiseringen av verksamheten.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 9/2020 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 9/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) 25 § 3 mom. och 26 j § 1 mom., av dem 26 j § 1 mom. sådant det lyder i lag 262/2011, och
fogas till 14 §, sådan den lyder i lag 1593/2009, ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 28 a och 28 b § som följer:

14 §

Samarbete vid beredningen av förvaltningsplanen

~~Närmare~~ Bestämmelser om samarbetsgruppens och styrgruppens mandatperioder och ~~närmare bestämmelser om deras~~ uppgifter samt om samarbetsgruppens sammansättning och organiseringen av verksamheten utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Stegvist uppnående av målen

Tidsfristerna kan förlängas med högst två sådana perioder som förvaltningsplanerna avser. Tidsfristerna kan förlängas ytterligare om naturliga förhållanden omöjliggör tillräckligt snabb förbättring av vattenförekomstens status.

26 j §

Deltagande och information

Miljöministeriet ska i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralen delge havsförvaltningsplanens beredningsunderlag genom en offentlig kungörelse. Bestämmelser om offentlig kungörelse finns i förvaltningslagen (434/2003). Information om kungörelsen ska publiceras i kommunerna. Bestämmelser om kommunala tillkännagivanden finns i 108 § i kommunallagen (410/2015). Miljöministeriet ska i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralen

Betänkande MiUB 3/2020 rd

1) ge alla möjlighet att delta i beredningen av havsförvaltningsplanen, att bekanta sig med havsförvaltningsplanens beredningsunderlag och bakgrundshandlingarna till dem samt att framföra sina åsikter om dem skriftligt eller elektroniskt i minst 30 dygn från och med den tidpunkt då kungörelsen publicerades,

2) begära behövliga utlåtanden, och

3) vid behov ordna informationsmöten där det ges tillfälle att framföra åsikter.

Bestämmelser om offentligheten i fråga om beredningsunderlag och bakgrundshandlingar som avses i denna paragraf finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

— — — — —

28 a §

Insamling av miljöinformation

Myndigheter som sköter uppgifter inom vattenvård och havsvård samt de tjänstemän som myndigheten förordnat och de som biträder tjänstemännen har rätt att för insamling av miljöinformation som avses i denna lag röra sig på annans mark- och vattenområde och där utföra kontroller och undersökningar, placera ut mät- och observationsanordningar, utföra mätningar och ta prover samt ta upp ljud och bild. Insamlingen av miljöinformation får inte riktas till utrymmen som används för stadigvarande boende.

Insamlingen av miljöinformation ska utföras så att onödiga skador och olägenheter undviks. Områdets ägare eller innehavare ska ersättas för mer än ringa skador eller olägenheter som orsakats dem. Om det inte avtalas om ersättningen, tillämpas på fastställandet av ersättningen vad som föreskrivs i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977).

Den som sköter uppgiften ska vid behov på förhand underrätta områdets ägare eller innehavare om insamlingen av miljöinformation. Den som sköter uppgiften kan avtala med områdets ägare eller innehavare om tidtabellen, arrangemangen och andra praktiska frågor som gäller utförandet av uppgiften. Om en åtgärd som avses i 1 mom. gäller ett gårdsområde eller något annat område som tagits i särskilt bruk, ska det avtalas om utförandet av uppgiften med områdets ägare eller innehavare.

28 b §

Avtal om insamling av miljöinformation

Myndigheter som sköter uppgifter inom vattenvård och havsvård kan ingå avtal om ordnande av undersöknings-, mättnings- och observationsuppgifter enligt 28 a § med en sådan privat aktör som har tillräcklig sakkunskap och andra förutsättningar för skötseln av uppgiften.

På den som sköter en sådan uppgift tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför uppgifter som avses i 1 mom. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 20 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 20 § 1 mom. som
följer:

20 §

Hörande om miljökonsekvensbeskrivningen

Kontaktmyndigheten ska informera om en miljökonsekvensbeskrivning med iakttagande av
vad som föreskrivs i 17 § 2 och 3 mom. Närmare bestämmelser om innehållet i kungörelsen ut-
färdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 12.3.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Hannu Hoskonen cent
vice ordförande Tiina Elo gröna
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Petri Huru saf
medlem Mai Kivelä vänst
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Niina Malm sd
medlem Sari Multala saml
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
ersättare Jouni Kotiaho saf.

Betänkande MiUB 3/2020 rd

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.